

F. Richters-no. 4 oboe in c¹, in dark brown stained boxwood with ivory rings and silver keys

Collection: Rijksmuseum Amsterdam inv. nr. BK-2018-72 (ex collection Han de Vries)

No inventory number;

History: no information;

Recorded in Young 1993, p. 186 as oboe No. 16;

Publications: Adkins 1980, Young 1988 (instrument No. 16, with a photo and short description)

and De Vries & Tilmanns 1999, p. 9 (instrument No. 5, with photo and some measurements).

concise English description

Oboe in dark brown stained boxwood, with ivory rings and silver keys. The stamps: F.RICHTERS with a cloverleaf, the stem pointing to the right. This is perhaps one of the most beautifully turned (in the typical Richters-style, with a flaring finial and finial cup) and finished and also one of the best preserved Dutch baroque oboes, a magnificent instrument, despite (or maybe because!) the fact that ivory rings are not engine turned with ornaments and the keys are not engraved. The picture of the cloverleaf stamp in Young 1988 is not correct; the stem of the leaf is just pointing in the other direction! See about this instrument also the remarks in chapter 9 (§ 9.8).

Nederlandse beschrijving

Fraai gebouwde en uitstekend geconserveerde barokhobo, in donkerbruin gebeitst Europees buxus, met ivoren ringen en zilveren kleppen. De beits is bij de vingergaten wat afgesleten, de vingerkommetjes bij gat 3 en gat 4 zijn ongebeitst, de beker is vanaf de onderkant tot ongeveer halverwege van binnen gebeitst.

De hobo is op alle delen gestempeld: F.RICHTERS, met eronder een klaverblaadje met een lang en naar rechts gebogen steeltje (de afbeelding bij Young 1988 is fout!). De hobo is zeer gaaf bewaard gebleven, in feite is alleen enige schade aan de bekerrand (scheurtje, ook in ivoor) en onderaan de bekerhelling. De tapholte van het middendeel is niet zozeer beschadigd als wel vrij sterk ovaal getrokken, waarbij het ivoor plastisch is meegebogen. Het middendeel is verder is naar beneden toe kromgetrokken (dat wil zeggen dat de buitenbocht zich bevindt aan de kant van de vingergaten). Wat betreft het draaiwerk: het profiel van deze hobo is uitermate elegant en expressief, dat wil zeggen dat de welvingen en ringen vrij sterk zijn aangezet, maar ook fraai zijn afgewerkt, met afgeronde en tegelijk gedetailleerde elementen. De klepringen zijn evenwel minder dik dan op de andere hobo's van dezelfde bouwer. De beker loop wijdt uit, het bovendeeel is daarmee in overeenstemming met een breed uitlopende kelk (met kelkkom). De welvingen bij de tapholtes zijn op karakteristieke wijze licht ingesnoerd. Het zijn allemaal bekende elementen op Richters-hobo's, maar op dit instrument is de uitvoering perfect. Wat betreft de ivoren ringen: deze zijn 'glad' gedraaid, zonder sierdraaiwerk met groefjes, putjes, vlechtbanden en dergelijke. De kelk/vaasring is voorzien van een kelkkom (4 mm diep), en is geschoven om een doorlopende houten stok. Dat wil dus zeggen dat de stift (van het riet) in het hout en niet in het ivoor gestoken wordt. Het draaiwerk van het ivoor is fraai, met een elegant profiel, en is zeer goed bewaard gebleven.

De zilveren kleppen zijn ongegraveerd, en zijn relatief simpel van vorm. Het puntje van de vleugel van de c-klep heeft een korte ruit-vormige versiering, met eronder een gaatje, en doet daarmee denken aan dezelfde versiering van sommige kleppen op de hobo's van Van Aardenberg. De vleugels van de es-kleppen zijn op deze hobo juist wat saai, met spits aflopende armpjes. Aan de onderkant van de klepvlakjes bevinden zich fraaie schuine randjes. De vingergaten zijn alle recht, of vrijwel recht geboord. Gat 2 op het bovendeeel is iets ondersneden, de gaten op het middendeel zijn opvallend weinig ondersneden. De es-gaten zijn ook hier weer opvallend klein, ongeveer de kleinste es-gaten die ik ooit op een Nederlandse hobo heb gezien. Ook de stemgaten op de beker zijn klein. De vingerkommetjes bij gat 3 en gat 4 zijn fraai van vorm, ongeveer cirkelvormig, en vallen extra op omdat ze ongebeitst zijn. De gaten voor de kleppen zijn op deze hobo doorgeboord (dus niet blind). De einden van de asjes (steeds aan de rechterkant, gezien vanuit de positie van de speler) steken duidelijk uit de as-gaten, en hebben een plat uiteinde. Het gat voor het asje van de c-onderklep is in de onderste klepring opvallend laag geboord.

De boring van de delen is in het algemeen glad, in de beker zien we op de overgang van het uitgeruimde (bovenste) naar het uitgedraaide (onderste) deel enkele weinig opvallende lengteribbels.

De boring van het bovendeeel is op de smalste plek 6.2 mm, dat is voor een F.Richters-hobo ongeveer normaal, dat wil zeggen voor een Nederlandse hobo iets aan de wijde kant. Verder komen de profielen van de boringen vrij goed overeen met bijv. die van de hobo nr. 1 van dezelfde bouwer; dat wil zeggen dat zowel het middendeel als het bovendeeel parabolische boringen hebben: onderin weinig, naar boven toe sterker versmallend.

De hobo is - helaas - niet bespeeld voor dit onderzoek.

Measurements (by Jan Bouterse, not published before)

upper joint (I): Lmax 239.0; L without tenon: 215.5; SL from bottom of finial cup: 211.5; tenon: L 23.5; Øext-max of lower shoulder: 20.4;

finger-holes (L from lower shoulder to centre of hole; ØWxL; Øext-max):

hole 1- 71.5; 3.1 x 3.2; 17.8

hole 2- 39.0; 3.6 x 3.6; 19.0

hole 3l- 6.8; 2.8 x 3.0; 20.3

hole 3r- 6.7; 2.8 x 3.0; 20.3

bore (Ø, Lmax, from lower end):

11.5- 0	11.0- 6	10.5- 52	10.0- 76	9.5- 92	9.0- 104
8.5- 121	8.0- 131	7.5- 149	7.0- 161	6.5- 173	6.2- 184/ ->

counter bore, from bottom of finial cup (depth of finial cup: 4):

8.6- 0	7.5- 21	7.0- 27	6.5- 36	6.2- 47
--------	---------	---------	---------	---------

middle joint (II): Lmax 235.5; SL 208 (front) /209 (back); socket: L 23.8, Ømax. 17.0; tenon: L 26.5;

finger-holes (L from upper end to centre of hole, Ø-WxL, Øext):

hole 4l- 47.4; 3.6 x 3.6; 20.8

hole 4r- 47.5; 3.6 x 3.7; 20.8

hole 5- 81.5; 4.4 x 4.6; 21.3

hole 6- 114.5; 4.3 x 4.5; 22.6

L from shoulder:

d#-r- 49.7; ca. 3.7; 25.2

c-hole- 18.8; 6.2 x 6.4; ca. 25.1

bore (Ø, Lmax, from lower end):

17.0- 0	16.5- ca 20	16.0- 65	15.0- 113	14.5- 135
14.0- 148	13.5- 162	13.0- 178	12.5- 190	12.0- 198
11.1- exactly through				

bell (III): Lmax 144.7; socket: L 26.4, Ømax 23.5; tuning holes at L 53.6 and 53.9 from upper end, Ø 4.1x 4.2, Øext 28.6;

bore (Ø, Lmax, from lower end):

43.5 x 44.2 - 0; max. 47 - ca. 9

32.6- 36	27.0- 48	23.8- 58	21.9- 70	20.0- 95
----------	----------	----------	----------	----------

19.7- exactly through

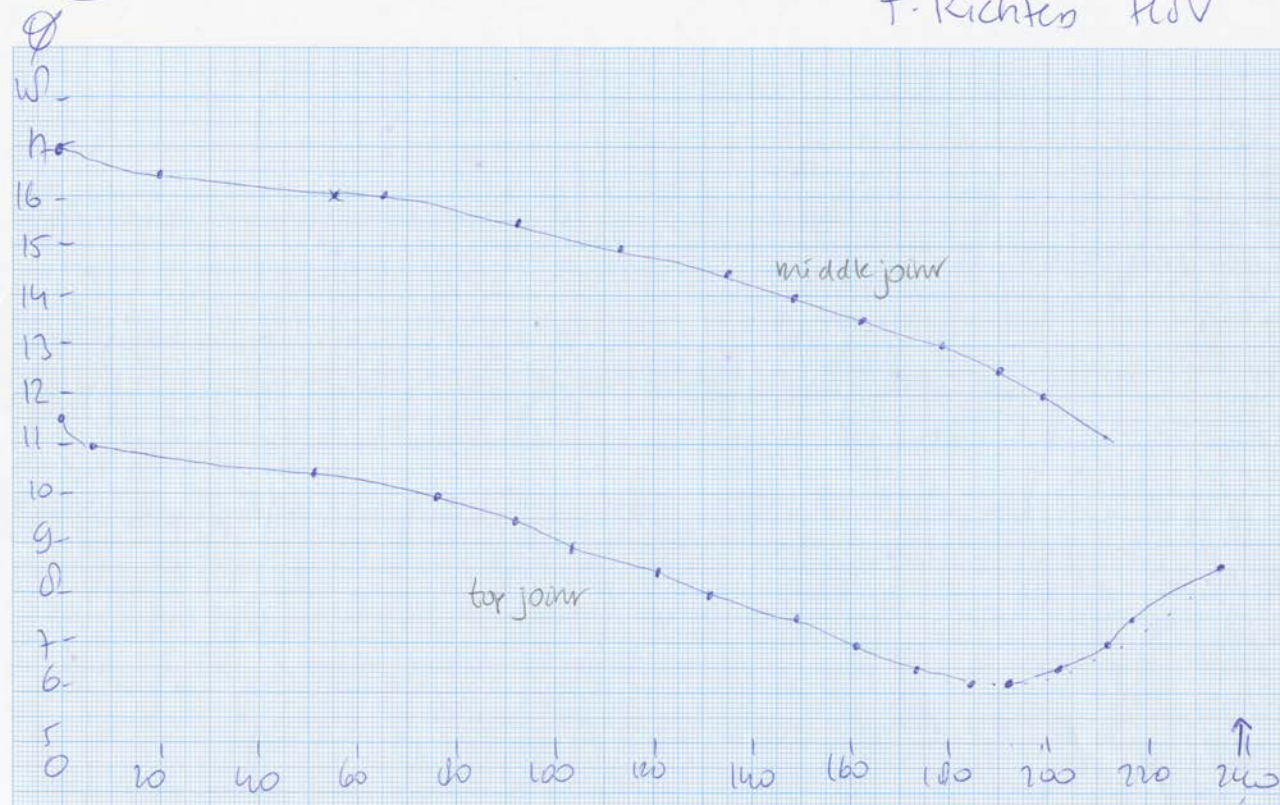
no pitch measurements

photos

- Qg26 - upper joint
- Qg27 - middle joint
- Qg28 - bell
- Qg29 - upper joint, baluster and finial
- Qg30 - finger-holes upper and middle joint
- Qg31 - middle joint and bell, socket balusters
- Qg32 - c-key
- Qg33 - right d#-key
- Qg34 - stamp on middle joint
- Qg35 - finial cup, ivory rings of other joints
- Qg36 - whole instrument, separate joints
- Qg37 - finger-holes 3 and 4

F4

F. RichFen H0V

24-3-1995.

Coll. Han de Vries

F. Richters

